

DANICA.

CERKVEN ČASOPIS ZA SLOVENSKE POKRAJINE.

Na praznik sv. Jožefa.

Bil je Bogu ljub in ljudem; v
časti je njegov spominj.
(Sirah 45.)

Na visokih pariških šolah je bil učitelj, ki je tako počastoval svoje najboljše učence, da jim je belo lilijo donesel v dar. Vprašali so ga nekokrat po vzroku takega daru. Tako-le je pojasnil pomen tega svojega daru: Najčistejo barvo ima lilija in močan duh. Tako bo vaš trud tudi le takrat všečen Bogu, kadar bo čisto vaše srce in vaše življenje dobrodejna dišava pred Bogom in pred ljudmi.

Dragi! Sošli smo se danes na praznik Kristovega rednika ter priprošnjika naše dežele in vesoljne cerkve: sv. Jožefa, želeč dostojno ga počastiti.

Kakošna je pač tega našega slavljenca podoba pred našimi očmi? Kakor častljiv mož poleg Jezusa ali pa, da ima božje dete v naročju, je naslikan sv. Jožef in belo lilijo v roki drži.

Od nekedaj nam je v spominju in všeč ta Jožefova lilija; zato si jo oglejmo natančneje.

Peresca v lilijinem venčku so bela kakor sneg; prašniki, ki iz venčka molé, so rumeni kakor zlato; svitlozeleno pa je lilijino steblo in perje, ki raste ob njem. — 1-vič: Lilijina peresa v venčku, ki so bela kakor sneg, naj nam bodo podoba čiste nedolžnosti; 2-gič njeni kakor zlatorumeni prašniki naj nam kažejo dragoceni dar ljubezni do Boga in do bližnjega; 3-jič zeleno lilijino

steblo in zeleno perje pa naj nam je znamenje trdnega zaupanja v božjo previdnost.

Prav to trojno čednost pa kaže sv. Jožef v svojem življenju na zemlji — zato bodi sv. Jožef s tem premišljevanjem njemu v čast počeščen in pridobljen nam v pomoč.

*

1-vič: Peresca v lilijinem venčku so bela kakor sneg ter naj nam pomenjajo čisto nedolžnost.

Lilija, dragi, če jo prevečkrat vzameš v roke, ti izgubi prevotno lepo barvo in svoj močni duh. Prav tako kakor z lilijino belo barvo, prav tako se z nedolžnostjo godi. — Če si jo neomadežano hočeš ohraniti, varovati se moraš, kar le mogoče, prepogostega občevanja z ljudmi: bela barva se namreč tako kmalu ogrdi! Prav posebno ti je pa svetovati, da se venomer priporočaš Mariji brezmadeža spočeti in svetniku, ki ga danes radostno počastujemo vsi mi: lilijonoscu sv. Jožefu, čistemu ženinu Marije Device.

2-gič: Prašniki, ki se vsipljejo iz venčka Jožefove lilije, so rumeni kakor zlato — in to lilijino zlato naj nam bo znamenje ljubezni do Boga in do bližnjega.

Iskrene ljubezni do Boga nam je najlepši izgled on, ki belo lilijo nosi v rokah — sv. Jožef. Kolikor bliža pa je po nauku sv. Toma Akvinskega kaka stvar svojemu viru, toliko mu je tudi podobnejša. Žarek n. pr., ki je solncu najbliži, zablišči toliko bolj; voda je čistejša in mrzlejša, kolikor bliža je svojemu vrelec. — Jožef pa je, izvzemši

Marijo, najbliži studencu vse ljubezni, Kristu. — Jožef nosi to nebeško dete v naročju; dela mu kratek čas; smehlja se mu v pre-mili obraz; tolaži je in tudi jokati zna s tem nebeškim otrokom. Nismo si v stanu misliti — se ve, da izvzemamo Marijo — večje človeške ljubezni do Jezusa, nego je Jožefova ljubezen do njega in tudi večje ljubezni do bližnjega ni, nego je njegova ljubezen do Marije Device. — Kedo ima pač večjo pravico od Jožefa reči obema, Jezusu in Mariji: Moja sta vidva oba; oba izročena mojemu varstvu; za vaju živim; za vaju tudi rad umrjem.

3-jč. Zeleno lilijino steblo in ze-leno perje ob njem naj nam kaže, kako sv. Jožef v veselih in žalih urah trdno zaupa v božjo previdnost.

Brezdvombeno ni namreč majhna Jožefova žalost, ko mu neprijazni Betlehem-ljanje ob Jezusovem rojstvu ne privolijo tudi ne prenočišča. Ni mala njegova žalost, ko gleda božje dete — ono, ki za tice pod nebom in za lilije na polju skrbi — ni mala, ko vidi to dete v nočnem mrazu in mu po-magati ni v stanu. Ni majhna žalost čute-čemu Jožefovemu srcu, ko čuje, kako kruti Herod zaradi prihoda novorojenega kralja skiene moriti nedolžne betlehemske otroke: obupljivi jok njihovih mater tudi Jožefu sega do čutečega srca. Ni majhna njegova žalost, ko mora v deželo Egipt, ter mi-losti iskati za Jezusa, Marijo in za-se tam pri neznanem si ljudstvu. Ni mu navadna tuga, ko izgubi dete v Jeruzalemu, ter si misli lahko, da so mu je končali sovražni ljudje. — Toda, kako se vede ob vseh teh nemalih bridkobah današnji naš slav-ljencec, sv. Jožef? — Kakor se magnetova igla obrača vedno v eno mēr in vznemir-jena zopet pokaže tje nazaj, kjer je bila — prav tako se sv. Jožef ob vseh teh bridkih dogodljajih svojega življenja zaupljivo vdaja le božji previdnosti, ki vlada vselej vse najmodreje in ki vselej zna vse privedi do pravega konca.

* * *

Dragi! Dušno vkrepljeni današnjim svo-jim premišljevanjem o Gospodnjem redniku

sv. Jožefu, prosimo ga to uro tudi mi prvič daru čiste nedolžnosti, dru-gič daru ljubezni do Boga in tretjič enake vdanosti v božjo previd-nost, kakor jo občudujemo na njego-vem sv. življenju.

Ne pozabimo pa, dragi, ob teh svojih prošnjah do tako velikega svetnika klicati ga že sedaj prav pogosto — kakor ga kliče vsak verni kristijan — za pomočnika ob svoji zadnji uri. Amen.

V. nedelja v postu ali v štiri-desetnici.

Proč z njim, proč z njim — križaj ga!

(Ivan 19.)

Kedor se je ta dan, ko ste božja pra-vica in človeška nepravica zahtevali eden ter isti dar, gibal med jutranjo 6-to in 9-to — t. j. našo 12-to in 3-jo popoludanje uro po jeruzalemskem mestu, ta je čul iz ust raz-burjene množice mogočno vpitje in mnogo-vrstnost surovih klicev. Vseh njih pa so se najkruteje glasile besede: „Proč z njim, križaj ga!“ Ko jim je dal Pilat na izbiro Jezusa in Barába in so si izbrali Barabo, vprašal je potem: „Kaj hočete torej, da naj storim z Jezusom, ki je imenovan Krist?“ (Mat. 27, 22.) — In „Križaj ga!“ (Mat. 27, 23) je bil njih odgovor.

Boječi Pilat je menil, da bo vkrenil pravo, če Jezusa veleva tako bičati, da bo obudil v ljudstvu usmiljenja čut. Vsega raz-tepenega ga na to množici pokaže; a ta sopet zakriči: „Križaj ga! križaj ga!“ (Ivan 19, 6.) Prestrašeni Pilat vzame Jezusa seboj v sodno hišo in od tod ga sopet dovede do množice govoreč: „Glejte, vaš kralj!“ (Ivan 19, 14.) In v novo se zglašé: „Proč z njim, proč z njim — križaj ga!“

Dragi! Sami sódite, da se med bese-dami Kristovih sovražnikov v teku časov nobena ni ponavljala večkrat od té; a da tudi v njega trpenju nobene ni bilo, ki bi ga bila bolj bolela od nje. Zato se vkvar-jajmo v današnjem premišljevanju z bridko besedo „Proč z njim, križaj ga!“ Pre-pričali se bomo, da se še danes čuje tako pogosto, kakor malokatera — saj je ne-

hvaležnost plačilo sveta. To pa z božjo pomočjo.

*

Bazilij, bizantiskemu cesarstvu vladar, je na lovu sprožil puščico v jelena nenavadne velikosti. Neranjena žival se razlučena zažene v cesarja, zamota se mu z rogovjem v obleko ter ga dvigne za pas v višavo. Brezdvombeno bi bil vsmrčen Bazilij, da ni na mah prihitel nekedo iz spremstva ter prerezal cesarju jermen. Ko se je vrnil bil cesar z lova, prihiteli so možu častitat vsi odličnjaki s carskega dvora tega prepričani, da bo med svoje prav posebne zaslužnike in ljube zaupnike cesar sprejel rešilca svojega življenja. — A Bazilij si je drugo vmislil. Njegovi oholosti je bilo neprenesljivo podložnika imeti v bližini, ki bi se bil ustil vsak čas lahko: Jaz sem knezov rešitelj. Zato ga ukaže obdolžiti: Ta človek si je upal napasti me morilno roko ter me lovskim nožem usmrtiti. — Kakor veleizdajalca so potem obglavili cesarjevega rešitelja na očitnem prostoru. Ta prav hudobnemu duhu pristojča cesarska nehvaležnost je šla na to od ust do ust.

Dragi! In kje bi dobili besedi, da bi nehvaležnost popisali, ki se je Jezusu zgodila? Ne svētna, nego darila večje vrednosti — dušna je donesel na zemljo; ne telesne, nego dušne smrti je rešil Jeruzalemljane in z njimi ves svet — a kakošna mu je bila zahvala? Po jeruzalemskih ulicah nakupičenega ljudstva hripavi glas: „Proč z njim, proč z njim — križaj ga!“ tak njega sv. krvi zahtevajoči glas mu je bila ljudstvena zahvala. — In podobna zahvala, dragi, do onih, ki so res včiniili kaj velicega, je še danes med nami na dnevnem redu.

Klodoveja, Frankom kralja, je za sv. krst poučeval v krščanskih resnicah sv. škof Remigij. Ko mu je razlagal Kristovo trpenje, zagrozil je Klodovej maščevalnosti vnet: O, da nisem bil takrat pričujoč svojimi Franki! Krista bi jim bil izpulil iz rok in razsekal bi je bil v kosove. Toda škof Remigij mu odvrne: Angeljev Gospodarju tebe isto tako ni treba, kakor mu je bilo kedaj Petra odveč — a tega pomisli, da si križal Gospoda

tudi ti s tem, kar si dosedaj slabega bil storil.

Morda so upili nad Pilatom „Križaj ga!“ taki, ki jih je bil pred kratkim čudežno nasitil v puščavi; morda so bili med temi divjinam podobnimi upijači, ki jih je iz bolniške postelje postavil bil na noge; morda je med njimi po glasovih spoznal tiste, ki jim je v vsej ljubezni razlagal bil resnice svojega izveličalnega nauka. Do pičice se je torej to uro izpolnjevala bila ob njem Izaijeva prorokba: „Poslušajte nebesa in zemlja nastavi ušesa, zakaj Gospod je govoril: Otroke sem izredil in povikšal; oni so me pa zavrgli.“ (Iza. 1, 2.)

Dragi! Morda je Gospod med onim divjim hrupom na jeruzalemskem forumu čul tudi tvojo, sicer tam nenavzočega, besedo — ono tvojo besedo, ki si ga globoko žalil z njo. Kedor koli je namreč grehom omadeževal to zvezo, ki jo je ob sv. krstu sklenil s Kristom — on je njegov križalec, in to bi v tem slučaju bil ti.

Zato trdno sklenimo z grehom ne več Jezusa križati. Ta nauk je umel stari Polikarp, škof iz Smirne. Silili so ga, naj se odpove Kristu ter bogovom zažge kadila — če ne, namenjeni so ga mučiti neznošnim trpenjem. Sv. Polikarp odvrne: „86 let že služim svojemu Gospodu in ničesa žalega mi ni še storil, kako, da bi ga jaz sedaj mogel žaliti ter odpasti od njega?“ Glejte, dragi, sijajen hvaležnostni izgled.

In kako naj bo naše tozadevno vedenje? Iz naslednje prilike se učimo tega vedenja.

Dvornemu norcu — kakor so je kedaj knezi imeli za svojo zabavo — je zažugal nekokrat tovariš, da ga hoče usmrtiti. Ves v eni sapi hiti ta topoglavcec do svojega kralja, pade pred njim na kolena ter ga prosi: naj odvrne od njega to nevarnost. Ne boj se, pravi knez ga vmirjajoč — ne boj se; in ko bi te res usmrtil, bo tudi po njem: glavo za glavo! Oj, zaupije ta nenorci norec, saj tega ne zahtevam; le to te prosim, da eden dan prej njega velevaš umoriti, preden on mene vgonobi. — Modra zahteva, dragi, je zahteva tega na videz-norca in podlaga je vsemu našemu krščansko-nravnemu

živenju ta zahteva. — Sovražnik tvoji duši je tvoje neobrzdano telo. To svoje telo moraš poprej dejati v kazen; zamoriti moraš poprej njega napačne nagone — potem ti to tvoje telo brezdvombeno tvoje duše ne umori.

* * *

Križati torej nam bo, dragi, to svoje nebrzdano telo. „Proč z njim — križaj ga!“ bodi od slej, ta naš bojni klic. To pravilo so imeli kedaj pred očmi čudorednostni bivalci v puščavah; to isto prepričanje je v smrt gnalo tisočere mučenike za Kristovo sv. vero; to je bila vaša pot, ve lilje med trnjem, ki ste v čistosti življenja zmagale bile svet, ve sv. device.

Tem sklepom „Križaj ga!“ zamoruj, dragi, svoje slabe nagone, preden oni tvojo dušo zamore — tem sklepom kroti svoje uporno telo — ta sklep uaj bo tvoj hvaležnostni, tvoj velikonočni dar Jezusu. Amen.

Nekaj žarkov za post.

IV.

Smrt se bliža.

Na zemlji živi sedaj približno preko 1500 milijonov ljudi. Teh umira vsako leto 36 milijonov, vsak mesec torej tri milijone, vsak dan 100.000, vsako uro 4166. Smrt ima bogato žetev. Njena kosa sviga vedno nad nami in predno se nadejamo, zakliče nam bela žena: „Dopolnjeno je!“

Smrt se nam bliža. Kaj je človek? Podoben se mi zdi jabolku, ki se ti vidi zelo lepo, dokler visi na drevesu; ko ga pa odtrgaš, zapaziš, da se je vperil črv vanj. Morda izpodjeda in gloda tudi tvoje zdravje črv. — Kaj je človeško življenje? Iskra je, ki vzplameni in hipoma vgasne, dim je, ki ga izlalka odpihne veter.

Mi nosimo smrt v sebi. Z vsakim korakom, ki ga storimo, smo bliže smrti. S slehernim srčnim vtripom se nam krajša življenje. Smrt nam je blizu in če je smrt blizu, je pred durmi tudi večnost. Ali si pripravljen nanjo?

Smrt je neizprosna. Odruga te od vsega časnega. Ona razdene zveze, ki so te priklepale na zemljo; loči te od starišev, prijateljev, veselje,

denarja, blaga. Ob njenem zamahljaju boš moral ostaviti vse, prav vse, celó svoje telo, ki tako zelo sedaj skrbiš zanje; ostaviti je boš moral, da je polože v grob, kjer strohni.

Prorok Izaija je na božje povelje zapretil nekoč kralju Ecekiiji: „Vredi si hišo, zakaj umrl boš in ne boš več živel“. Prav tako zagrmi smrt grešniku: Proč s sveta, ki ni več tvoj. Ostavi dom svoj, ki si ga oskrnil s hudobijo, ostavi blago, ki si ga nagrmadil po krivici, odtrgaj se od tovarišev, ki si ž njimi žalil Boga, poslovi se od svojega telesa, ki si mu vse privolil. Vredi si hišo, zakaj umrl boš in ne boš več živel. V večnost te spremijo samo grehi. Kako obstojiš obremenjen ž njimi na sodbi?

Smrt grešnikova je grozna. Te največje nesreče nas obvaruj. Jagnje božje, ki odjemlje grehe sveta.

Da nas ne zaloti smrt nepripravljenih, premišljajmo večkrat smrt Gospodovo! Ozirajmo se na križ! Jezusova glava je sklonjena; tako se i nam nagne nekoč glava. Blagor nam, ako se sedaj naša glava vsekdar klanja Kristu. Brez moči so roke Gospodove, razpete in pribite na križ. Tudi nam odrvene roke, ko se približa smrtna ura. Delajmo torej sedaj ž njimi, dokler je čas, odpirajmo jih siromakom, sklepajmo jih za molitev! Presveto Srce Gospodovo je otrpnilo — bilo je mrtvo na križu Srce, ki je plamenela v njem najiskrenejša ljubezen do Boga in do bližnjega. Spominjajmo se, da morda kmalu otrpne tudi nam srce! Potrudimo se, da se naše srce vpodobi kolikor moči presvetemu Srcu Jezusovemu zlasti v tem, da ljubi čednost in sovraži greh. Noge Gospodove so okrepanele pritrjene z žebljema na križ; tiste noge, ki so neutrudno nosile dobrega pastirja iščočega izgubljenih ovčic križem domovine. Skoro odrvene tudi naše noge, negibne bodo počivale v mrtvaški krsti. Pazimo nanje sedaj, da nikdar ne krenejo na grešno pot.

Odločilna ura se bliža. Kaj nam je storiti, da bo srečna? „Dopolnjeno je!“ vzkliknil je umirajoči Zveličar. Izvrševati moramo vsepovsod voljo božjo, kakor jo je on izvrševal. Izpolnovati nam je točno dolžnosti. To nam zagotovi srečno zadnjo uro. O njenem prihodu vzdihnemo z mirno vestjo tudi mi: „Dopolnjeno je!“

(Konec prihodnjic)

Začetki krščanstva na Japonskem.

7. Japonska razuzdanost — zavora krščanstvu.

Radovaje se krasnega vspela na Hiradu plul je Frančišek odtam do pristanišča Fukuake na severni obali otoka Kiušin. Potoval je potem peš do morske ožine, prepeljal se preko nje in stopil v Šimonoseki na največji japonski otok Hondo. Najprej je krenil v ljudnato glavno mesto kneževine Magato, v Jamaguči. Prebivalci tega mesta so bili po vsej državi zaradi razuzdanosti na slabem glasu.

Frančišek Ksaverski se je ustavil tamkaj s tovarišem Fernandezom. Oba sta jela po javnih trgih oznanjevati ljudem krščanske resnice. Kakšen jima je bil vspeli, pojasnuje nam poročilo, ki ga je poslal Frančišek o svojem delovanju v Goo: „Po dvakrat na dan sva čitala iz najine knjige na ulici in razlagala ljudem Kristovo vero. Nekateri plemiči so naju pozvali k sebi, da bi se natančneje seznanili s krščanstvom. Obetalí so, da ga sprejmo, če izpredvidijo, da je boljše, nego njihova poganska vera. Mnogi pogani so radi poslušali najin nauk, drugim pa se je brala z obraza nevolja in zaničevanje. Kadarkoli sva šla po mestnih ulicah, upila je za nama sodrga: Glejte moža, ki nas naganjata, da bi se podčinií njuni veri, ker brez Stvarnika vseh reči in njegovega Sina baje ne moremo uiti pogubi. Evo vam učitelja, ki razglasata, da se ne sme imeti več žena, nego eno samo!“

Ko sta bila misijonarja nekaj dni propovedovala v mestu, poklical ju je k sebi knez Oksindono. Na njegova vprašanja je odgovoril Frančišek, da sta prišla iz daljne Evrope oznanjevati Japoncem verske resnice, ker se nihče ne zveliča, kdor iskreno in pobožno ne časti pravega Boga in Sina njegovega Jezusa Krista, ki je odkupil svet. Knez si je dal potem razložiti deset božjih zapovedi. Pazno poslušavši je prijazno odpustil knez blagovestnika. Mudila sta se še nekaj časa v mestu poučevaje ljudi. Mnogi so željno poslušali Frančiška in plakali, ko jim je z živo besedo predočeval trpljenje Gospodovo, ali le malo je bilo takih, ki bi se bili dali krstiti.

O svojem prvem bivanju v mestu Jamaguči je svetnik prav malo pisal v svojih listih, toda njegov tovariš Ivan Fernandez je pozneje dopolnil ta poročila omenivši, da je Frančišek takoj opu-

stil svoje ponižno vedenje, ko je bil spoznal, da imajo Japonci krščansko ponižnost in prijaznost za znamenje nemoštva in preprostosti. Jel je nastopati: potem kakor poslanec božji dostojno in odločno. Zlasti pred knezom Oksindonom se je drznil odločno karati razbrzdanost višjih stanov in kneza samega. Grozil mu je s sodbo Vsemogočnega, ki je pred njim najmogočnejši posvetni vladar kakor črv v prahu.

8. Težavna pot.

V začetku meseca grudna l. 1550. je ostavil Frančišek z Fernandezom in z dvema krsčeninima Japoncema mesto Jamaguči in se napotil pes v mikadovo prestolnico Miako. Le vera, ki gore prestavlja, se je mogla lotiti takega potovanja v popolnoma tuji deželi, po neznanjih, s snegom zametenih krajih, kjer mu je odvsakod grozila nevarnost od roparjev in vojakov. Bila je namrec vojna tedaj med mikadom in med upornimi japonskimi knezi.

Misijonarja sta bila prisiljena potovati po ovinkih. Naposled sta se ponudila nekemu japonskemu plemiču za slugi, da bi bila pod njegovo zaščito varnejša na poti. Frančišek si je optal njegove cule z vrečo vred, ki je nosil v njej vse, kar je potreboval za sveto mašo. Preobložen je iztežka stopal za plemičevim konjem. Dvakrat so ga na poti ranili s puščicami. Nekolikokrat je bil kamenjan. Blizu Miaka so ga muke težavnega potovanja skoro docela potrle. Grozna mizlica se ga je lotila; toda kmalu je okreval in dospel naposled v stolno mesto.

Žal, da se mu niso izpolnile nade. Zasluha pri mikadu ni dosegel. Celo vladarjev vojvoda mu je bil nepristopen, ker ni imel novcev. Hotel je na javnih prostorih oznanjevati ljudem Kristov nauk, ali meščani, ki so se pravkar pripravljali, da bi odbili naskok sovražne vojske, niso imeli časa niti miru in sle poslušati tujega učitelja.

Frančišku ni kazalo drugega, nego vrniti se. Brez prida pa nikakor ni bila njegova pretežavna pot v Miako. Trpe je orodovitií zemljo, kjer je deset let pozneje vzrastla cvetoča krščanska občina. Grede je krstil precej otvok zavrženih od poganskih roditeljev. Največje koristi pa mu je bilo to potovanje zato, ker je iz svoje izkušnje spoznal politiško stanje japonske države. Uveril se je, da je mikado samo po imenu vladar, japonski knezi pa vladajo v svojih pokra-

jinah malodane kakor neodvisni kralji. Sklenil je, da izkusi pridobiti najprej kneze za krščanstvo. Ker se mu je zdelo, da je najpripravnejša njiva za seme sv. evangelija kneževina Nagato s svojo ljudnato stolico, sklenil je posvetiti vse svoje moči tej pokrajini.

9. V a ž n o d o v o l j e n j e.

Iz Miaka se je vračal Frančišek večinoma po morju iz Osake na otok Hirado, kjer mu je menda prišel v roke dopis gojskega škofa in priporočilni list z darovi indijskega kralja namestnika, namenjenimi izprva mikadu. Portugalski kupci so mu svetovali, da naj list in darove izroči nagatskemu knezu kakor poslanec indijskega kraljevega namestnika. Frančišek je storil tako

Ko je došel v J a m a g u č i, oblekel se je lepše, nego se je nosil sicer, zbral svoje tovarise kakor služabnike krog sebe, stopil pred kneza prebral mu list kraljevega namestnika in mu poklonil poslani darove; med njimi je bila ura in umetni igralni stroj — reči, ki so bile tedaj popolnoma neznane na Japonskem. Knez je bil radostno presenečen. Ponujal mu je zato zlata in srebra, toda svetnik ni maral za pozemeljske zaklade, poprosil pa je kneza, da bi dovolil krščanskim učiteljem v njegovi deželi svobodno oznanjevati božjo besedo. Vladar je takoj privolil. Dal je javno oklicati, da mu je povsči, ako se razglasa v njegovi kneževini nebeska vera in da jo sme slehni sprejeti, kdorkoli je hoče. Hkrati je odkazal Frančisku stanovanje v zapuščenem domu (samostanu) poganskih bonzov.

(Dalje pride).

P. B.

Iz svetá.

„Molitev za domovino“, ki jo je češki spisal pokojni Vaclav Benes Třebízský in jo je prinesla „Danica“ preloženo na čelu l. letošnjega lista, je prestvaril v veličastno kantato dr. Alojzij Kolisek posvetivši jo mojstru drju Antonu Dvořaku. Prepesnitev se je jako posrečila.

E.

Iz domovine.

Popotni spominji na Dolensko.

„Lepa naša domovina.“

Hrvatska nar. pesem.

(Dalje).

Bilo je 7. avgusta nekako okoli pol 8. ure zjutraj, ko sva se poslovila popotna tovarišica in jaz od prijaznih Miklavčičevih v sv. Križu. Pravili so nama sicer od neke bližnice, a iz izkušnje malo upam takim stezam v tujini ter raje hodim po varnem. Od takih stez se mnogopot zopet cepijo steze in od teh druge steze da jih imaš končno pred seboj kakor v ribniškem situ. Sv. Križ je res tako skrit za griči, da nama je kmalu izginil izpred oči. Šla sva nekoliko časa po cesti, ki pelje proti Litiji. Kmalu sva prišla do razpotja, in napis na kazalcu poleg ceste je povedal, naj se okreneva na levo proti Čatežu. Obnebje je bilo megleno, neprijazno. Sicer nama suho ozračje ni obetalo dežja, vendar pa je bil omejen razgled na daljavo in na višine. Dolina, po kateri naju je vodil pot, je bila nekako prijetna. Ob cesti je žuborela vodica, menda Moravčica, vendar je bilo vse nekako samotno. Sedaj prideva do kraja, kjer so stala ob cesti k levi oddaljena nekoliko vkreber obširna gospodarska poslopja in ob njih so bile njive, ki so bile pa videti obdelane precej slabo. Zanimalo me je to tako, da bi bil kmalu prezrl na nasprotui desni strani pota in dolinice v zelo enaki legi. V goščavi so bila skrita kakor nekaka grajska poslopja. Rad bi bil vprašal, kaj da je vse to. A nikjer ni bilo videti žive duše, kakor da bi bil izmrl tu ves svet. Na misel pa mi je prišlo: brž ko ne spada tudi ta okolica med one kraje dolenske strani, kjer ljudje popuščajo domače zaslužke in domači kruh in tiščijo onkraj velike luže, kjer plešejo okoli zatega teleta ameriškanskih dolarjev hrepeneč ondi obogateti. Ko bi obogateli, dobro — bodi jim privoščeno. A doma pa je tako pomanjkanje delalnih moči, da ga ni videti človeka na polju! — To je pravo pravcato poželjenje oči in napuh živjenja!

Šla sva naprej. Nekoliko dalje doli prideva do hiše, kjer je stalo nekaj ljudi pred njo. Ko sem vprašal, kaj in čegava so ona gospodarska poslopja, odvrnil mi je prijazno mozek: To je lastnina turnske graščine, ki jo vidite tamle nazaj gori. Zdaj še le mi je bilo jasno, zakaj se je imenovala šentkriška župnija od svojega postanka pa

do najnovejših časov: „ob ali poleg Turna“. Valvazor pravi, da je bil ta grad nekedaj res le velik močen stolp (turn), od tod tudi njega prvotno ime. Kedaj in od koga je bil pozidan, imenovani zgodovinar ne pové. Enako tudi ne časa zidanja sedanjega gradu. Pač pa je zapisal, da stoji v prijazni in rodovitni dolinici, obdan od travnikov in poljan, sadnega drevja in vinogradov, ter da je pri gradu ribnjak za postrvi in drugi za želve. O Valvazorjevem času so bili dolga leta lastniki tega gradu grofje Gallenberg. Sploh so morali biti ti kraji grofom tega imena zelo priljubljeni, ker so bili v šentviški župi tudi lastniki gradov v Gaberjah (Gallenhof) in Podpečjo (Gallenstein). Sedanji lastnik turnske graščine je grof Pace.

Na moje daljno vprašanje glede pota na Čatež mi je zgoraj omenjeni možak odgovoril: Tam le doli se kmalu cesta ovije okoli hriba. Na ovinku stoji križ, in tam zamorete iti po bližnici, vsled česar si zamorete prihraniti veliko hoje. Mož je dobro in natanko povedal. Konec ovinka se spusti cesta ravno nasproti prejšnji dolini v drugo, stransko; izgubi se v samoto med goščavo. Midva s spremljevalko pa sva se napotila po precej strmem stranskem potu, ki je najbrže vtegnil biti nekdanji kolovoz. Prišla sva precej visoko gori zopet na cesto, ki je prideržala sem okoli ovinka. Hodila sva le po samoti, vedno le navkreber. Poslednjič sva dospela na vrh do neke kapelice. Na desni precej visoko gori na nekem vrhuncu se nama je kazala cerkvice, ki me je nekako motila, da bi vtegnila biti Zaplaz. Toda lega in podoba cerkvice se mi ni vičela prava. Spustila sva se toraj od kapelice zopet po cesti navzdol skozi goščave in gozd. Potovanje letod je zlasti za poposamnike res nekako neprijazno, dolgočasno. Ko bi hudobni ljudje hoteli tu porabiti prilike, devali bi popotnike po tej samoti res v pravem pomenu besede lahko iz kože. A ondoto dobro ljudstvo bi bilo pa za take hudobije nezmožno. — Že proti verhu hriba sta naju došla dva mlada sôbna slikarja, ki sta bila tudi prejšnji dan na Ciril-Metodovi slavnosti v Litiji. Pravila sta nama, kako je proti večeru trajalo še zabavanje v Šmartinu. Tudi iz tega pripovedovanja sem sklepal, kako v vse sloje prodira zanimanje za družbo sv. Cirila in Metoda. In to me je veselilo. V njuni družbi sva dospela kmalu na Čatež. Bilo je nekako krog 9. dopoldanske ure.

(Dalje pride).

Nadučitelj Jos. Levičnik.

Iz književnosti.

Sv. Pavel, apostol sveta in učitelj narodov.

(Dalje)

Naslednje poglavje je „Sv. Pavla učenci in učenke“. Neznano ni, da se Aleksandra Macedoncu neredko odreka pohvalni priimek Veliki zato, ker je kmalu po njegovi smrti ogromno njega kraljestvo razpadlo na drobne kosce. Celo to trdijo o njem, da bi bil revež 30 dni moral ostati nepokopan: časa niso imeli namteč misliti na pokop njegovi smrti gospodarjeve se veselili vojskovodje — glavna stvar jim je bila mogočen delež iz Aleksandrove zapuščine. — A tako pa ni bilo s Pavlom. Poskrbel je sam, da se je po njegovem preminu nadaljevalo sv. delo po močeh sličnega duha in sorodnega srca. V Pavlovi soli se je vzgojil njegovega duha navdani „zdravnik iz Antiohije“, evangelist Luka. Zdravilo duše se sme nazivljati njegov evangelij. Učenca sta mu bila Timotej in Tit, rojena za vladanje in Silvan ter Silas. Istotako je iz Pavlove bole Marko, imenovan Ivan Marko, sin Marije, sestre sv. Barnabe. Prijatelj in učenec mu je bil tako zvesti spremljevalec Barnaba s ciprskega otoka, s kojim sta menda poprej skupno obiskovala slavnega Gama-liela solo. V Antiohijo je Barnaba pripeljal Pavla. Tu sta učila skupno oba leto dni. Ti njuni učenci v Antiohiji so se najprej imenovali bili kristijanji. Pavlova učenca slujeta tudi Aleksander in Ruf, sinova križnosca Simona iz Cirene. Učencem se prištevajo še: Epafra iz Kolos, Dionizij Arcopagit iz Aten, poznejši škof tega mesta, Onozifor iz Efeza, ki ga Pavel tako hvali v pismu do Timoteja (II. Tim. I.) — Kako prištevajo je ljubil Pavel svoje učence, pričajo odlomki iz njegovih listov: „Luka, predragi zdravnik“ (Kol.) mu Pavel pravi. — „Neprestano te imam v spominja v molitvah po noči in po dnevu. . . Spominjajoč se tvojih solza“ — tako piše Timoteju (II. Tim. I.) Pridobil si je tudi učenek, n. pr. prvo evropsko kristijanko — Lidijo, ki jo je izpreobrnil v Filipih. Izmed najblažih žen je, kar jih je imenovanih v knjigah novega zakona. „In sabotni dan“, poroča sv. Luka tako lepo, „smo šli iz mesta do vode, kjer je bil navadni kraj molitve. Ko smo sedli, govorili smo ženam, katere so se bile zbrale. In neka žena po imenu Lidija, ki je prodajala škrlat, bogaboječa, je poslušala. In odprl jej je Bog srce, da je pazila na

to, kar je govoril Pavel. Ko je pa bila krščena, prosila je nekoč: „Če mislite, da sem Gospodu verna, vnidite v mojo hišo in ostanite“. (Dj. apost. 16.) Učenke so mu bile: Feba, Priscila, Tamarida, Perzida; a najsvetlejši biser v kroni Pavla učitelja je sv. Tekla, ki se zove prva mučenica krščanske cerkve, prav tako kakor sv. Stefan prvi mučenec. — Da mu je bilo pa — kakor vsakemu velikemu možu — tudi hudih nasprotnikov, kedo se bo čudil. Zejo gorka sta mu bila n. pr. Figel in Fiermogen. — Nekateri teh prijateljev v „ovčji obleki“ so odpadli od Pavla, ker so preveč ljubili svet; drugi pa so nezvesti postali njegovi osebi zato, ker so se vdali bili krivim veram.

Na vrsti je „Sv. Pavla zunanost“. Vse kaže da je bil ta velikan po duhu in po srcu — da ga ni enacega bilo pod milim solncem — glede na telo bolj slaboten, bledega lica, kažočega več let nego jih je stel v resnici. Glava mu je bila majhena, brada gosta in siva kakor lasje. A oči v mali mu glavi so bile krasne in mile in v njegovem pogledu je bilo nekaj božanstvenega. (Nicefor.) Sedaj se ti je zdel človek, sedaj je imel obraz kakor angelj. (Acta Pauli et Theclae) — A naj mu je bila zunanost kakorsna že koli; značaj je bil Pavlu jeklen, kremenit, podjeten, zoprn vsakemu polovičarstvu, ne boječ se nobene posledice iz krščanskih načel. Nezlomna mu je bila volja; a ves Pavel pa nepremičen kakor sonce na nebesni visocini. Celo gladkobesedni Grki so se bili čudili Pavlovi izgovornosti — više nego njega retorisko umetnost je slaviti se bogato čuvstvo, ki preveva vse govore sv. Pavla. — Vsem pa, ki preiskujejo o tem, je-li bil Pavel mal ali velik, plešast ali polnolas, manj ali bolj prikupen po svoji telesnosti — vsem te baže preiskovalcem je odgovoril po duhu in srcu mu sorodni sv. Ivan Zlatousti v besedah: „Z nogo je hodil Pavel po zemlji, a z glavo se je dotikal neba“. Da Zlatoustnik — prav si govoril. Tak je bil Pavel!

(Dalje pride.)

Zrnje.

Moč sv. maše. Sv. Gregor Veliki pripoveduje: Kristijana so bili vjeli sovražniki in so ga daleč od njegove domovine izročili ječi. Njegova žena je mislila, da je umrl. Zato je dala vsak teden določenega dne sv. mašo brati za pokoj njegovi duši. Za nekaj let se mu posreči, da je utekel iz strašne ječe. Doma najde še živo ženo, katerej pripoveduje vse gorje, v katerem je bival toliko let. Vsak teden enega dne pa so mu padle verige z rok in nog. Ob teh dnevih je čutil v svoji duši tudi veliko tolažbo in mir, veliko potrpežljivost in vdanost v božjo voljo. Žena ga začujena vpraša, kateri dan v tednu da je to bilo. Mož ji določi dan. Bil je to dan, kateri je naročevala brati sv. mašo za njegovo duso. — Sv. maša je torej zlomila telesne vezi. Koliko bolj razveže vezi bolečin in gorja onstran groba v vicalh.

o. M.

Ljubljanska škofijska kronika.

Premilostni g. knezškoiljubljanski dr. Anton Bonaventura Jeglič se je povrnil iz Rima 29. januarija. — 5. februarija se je vdeležil v Rokodelskem domu predstave in je zbrane poslušalce nagovoril pojasnjujoč jim nekatere vtiske iz Rima. — Sredo 10. februarija je maševal na Selu pri Karmeličankah. — 13. febr. se je odpeljal v Zaticino, kjer je nedeljo 14. febr. podelil diakonat br. Josipu Böhmju in br. Avguštinu Kostelcu ter imel pridigo udom Marijine družbe. — 20. febr. se je odpeljal na Dunaj na škofovski posvet in se povrnil v Ljubljano 28. febr. — 7. marcija je podelil subdiakonat frančiškanoma br. Solanu Slaby in br. Sebastijanu Šebestik, diakonat pa 9. marcija.

Popravek.

„Danica“ 1. 9. str. 68 drugi razprederek 2. vrsta stoj; o postnih petkih — ne pa: o pustnih petkih.

„Danica“ izhaja vsak petek na celi pol in velja po pošti za vse leto 6 kron, za pol leta 3 kron, za četrt leta 1 krono 50 vin. Zunaj Avstrije velja za vse leto 7 kron; za Ameriko 9 kron. Ako bi bil petek praznik, izide „Danica“ dan poprej.

V Ljubljani se dobivajo posamezne številke po 10 vinarjev v tabakarni: Makso Brusovi, pred škofijo 12.